

15.6.2016

Statens tjänstemannaetiska delegation

En tjänsteman i de sociala medierna

Rekommendation

Tjänstemän och andra företrädare för den offentliga förvaltningen står i ett särskilt förhållande till medborgarna. Ställningen medför viktiga värden och principer. Tjänstemannens agerande bör vara opartiskt, oavhängigt och rättvist.

Sociala medier förbättrar myndigheternas möjligheter att snabbt nå ett stort antal medborgare. De kan också förbättra förvaltningens transparens. Myndigheterna kan berätta om sina handlingssätt och betjäna medborgare med hjälp av sociala medier. Ett ämbetsverk eller en tjänsteställning och tjänsteuppgifterna kan som sådana redan förutsätta användning av sociala medier. Det är annars också rekommendabelt att utnyttja sociala medier eftersom dess interaktiva natur gör det möjligt för olika delar av medborgarsamhället att kontakta varandra direkt. Aktörerna inom förvaltningen bör, förutom nyttorna, även vara medvetna om allt ansvar i anslutning till kommunikation samt särdragen med sociala medier.

En tjänsteman ska vid all interaktion hålla fast vid ett gott uppförande och absolut undvika att framföra sådana observationer eller åsikter om specifika personer eller grupper som kan anses strida mot god sed. Dessa etiska krav gäller tjänstemän i sociala medier såväl i arbetet som i det privata livet. Det kan vara svårt för mottagaren att skilja på dessa roller i sociala medier. Den omfattande och heterogena mottagarskaran kan tolka meddelandena på varierande sätt, och risken för missförstånd och illvilliga feltolkningar ökar. En tjänsteman bör därför överväga kommunikationen i sociala medier på ett synnerligen omsorgsfullt sätt.

En tjänsteman bör komma ihåg sin ställning och sitt ansvar som en tjänsteman även i samband med privat användning av sociala medier. Alla tjänstemän bör också överväga sitt beteende på det sätt som tjänsteställningen förutsätter, eftersom en tjänsteman alltid även företräder förvaltningen. Högt uppsatta tjänstemän och tjänstemän som utövar särskild offentlig makt förväntas uppvisa speciell återhållsamhet. En tjänsteman bör agera lika ansvarsfullt i sociala medier som i övrigt, men i sociala medier spelar den egna övervägningen en större roll, oberoende tid och plats. Webbaserade sociala medier är speciellt offentliga. Ett meddelande som en gång sänts är genast offentlig och oåterkalllig för ett stort antal människor, och man bör därför iaktta likadan återhållsamhet som till exempel vid offentliga uppträdanden. Man bör också notera att meddelanden som framförts i slutna grupper kan bli offentliga oberoende av framförarens åtgärder och önskemål.

Interaktionen i sociala medier förändras och utvecklas kontinuerligt, vilket erbjuder medborgarna och tjänstemännen möjligheter för direkt dialog. Ämbetsverken borde därför regelbundet diskutera tjänstemannaetik i största allmänhet, och i synnerhet en tjänstemans agerande i sociala medier.

Bakgrund

Statens tjänstemannaetiska delegation utfärdar allmänna rekommendationer om tjänstemannaetiken. Delegationen beslutar själv hurdana etiska problem den avgör då verksamhetens etiska grund verkar vara oklar.

Delegationen ska i enlighet med sitt uppdrag även granska tjänstemannaetiken ur vidare perspektiv, som en del av den politisk-administrativa helheten. Tjänstemännens och politikernas roller som privatpersoner eller som medlemmar i olika grupper omfattas också av etiken.

Delegationen poängterar att statsförvaltningen utgör en helhet ur medborgarperspektiv. Medborgarna skapar sin uppfattning om förvaltningen både på basis av tjänstemännens och de politiska förtroendevaldas agerande.

Kvaliteten hos kommunikationen i sociala medier bör enligt delegationen uppmärksammas. Aktörerna inom förvaltningen bör genom sitt eget agerande föregå som positivt exempel när det gäller tillvägagåendet i sociala medier. I denna rekommendation betonas saklig användning av sociala medier.

Med sociala medier avses webbaserade kommunikationsmiljöer (samfund, medietjänster, bloggar) där varje användare har möjlighet att vara både mottagare och aktiv kommunikerare och innehållsproducent.